

PREZÍDIU, KULTOVÉMU ODDELENIU

23. augusta 1946

Rozhodne nesúhlasím s tým, aby sa prijímala zásada, že majetok ktorejkoľvek cirkvi je majetok takej povahy, na ktorý nemožno sa dívať z hľadiska nacionálnych záujmov. Nemožno tiež preto pristúpiť na tézu, že majetky „cirkvi katolíckej nespádajú pod pojem národnostný, keďže katolícka cirkev podľa svojej podstaty je mimo alebo nenárodná“.

1. Režim, ktorý sa i u nás ujal správy štátu po našej revolúcii a po tejto vojne, je zobrazením úsilí o vydobytie a zabezpečenie *národnej* zvrchovanosti a národná zvrchovanosť nad vlastným územím neznačí len reč v úradnom styku, rozličné vonkajšie znaky alebo len čire uprednostňovanie príslušníkov vládnuceho národa, ale i ovládanie hospodárstva, najmä hospodárskych pozícií kľúčového významu. Národná zvrchovanosť nad naším územím je axióma. V tejto veci nemôžeme pripustiť nijaké kompromisy s nikým, a téza, že u nás existuje, alebo že môže u nás existovať nejaký majetok patriaci právnickej osobe povahou svojou nenárodnej, nadnárodnej, dokonca neuznávajúcej zvrchované právo národa nad vlastným územím a nad majetkami nachodiacimi sa na tomto území, je v rozpore so základnou myšlienkou o našej národnej zvrchovanosti. Keď podľa dekretu prezidenta Republiky sa uskutočňovalo poštátnenie priemyslu, peňažníctva a poisťovníctva, v mene štátnej a národnej zvrchovanosti sa nemohla nezastavovať vláda pred takými objektami, ktoré patrili zahraničným majiteľom. V mene dobrého priateľstva možno sa s nimi dohodnúť o kúpe, o náhrade, ale nie je možné ustúpiť v princípe tak, aby pre záujmy zahraničných — národných alebo nenárodných — majiteľov boli porušené dokonca samostatné zásady našej národnej a štátnej zvrchovanosti.

2. My nemôžeme pristúpiť na tézu z týchto dôvo-

dov aj preto, lebo sme povinní starať sa o hmotné zabezpečenie *slovenského* cirkevno-náboženského života a myšlienka, že u nás existujú majetky národu nepatriace, mohla by byť raz podnetom pre úsilia siahnuť naň, tak, ako je teraz pokusom vyňať isté maďarské alebo nemecké majetky spod záboru.

Ja prosím, aby ste prepracovali v duchu týchto poznámok dobrozdanie nášho úradu o vyjadreniach jednotlivých biskupstiev. Táto základná myšlienka má veľmi mnoho konkrétnych podopretí i z histórie stykov medzi cirkvami, resp. cirkvou katolíckou a rozličnými štátmi. Veď zápasy Vatikánu, poprípade rozmanitých štátov proti nemu, boli motivované veľmi často i tým, že prebúdajúce sa národy pri obrane svojej štátnosti vzpierali sa prijať tézu o akejkoľvek zvrchovanosti inej.

Ako konkrétna navrhnete v liste toto:

Pri uznaní práv nášho štátu na zabranie majetkov maďarských a nemeckých, i keď cirkvám patrili, navrhujeme, aby pre udržanie a zveľaďovanie *slovenského* cirkevného života pamätalo sa pri manipulácii s týmito majetkami na potrebné dotačné masy. A ako samozrejmosť zdôraznite, že majetky cirkevno-náboženskej povahy (kostoly, kaplnky, fary s príslušenstvom atď.) samozrejme majú byť odovzdané do vlastníctva slovenským cirkevným zborom, resp. cirkvám.

Koncept spisu prosím na podpis.

Povereník:
L. Novomeský